

Sygn. akt I ACz 601/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie-Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący: SSA Barbara Górczanowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 kwietnia 2013r. w Krakowie

w sprawie z powództwa (...) **Spółki z o.o. z siedzibą w K., T. K. i B. K.**

przeciwko (...) **Spółce o.o. z siedzibą w K.**

o zapłatę

na skutek zażalenia strony powodowej (...) Spółki z o.o. z siedzibą w K. od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział I Cywilny z dnia 7 lutego 2013 r. sygn. akt **I C 2072/12**

postanawia:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny oddalił wnioski powodów (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., T. K. i B. K., o zwolnienie od kosztów sądowych w całości. Sąd Okręgowy podał, że przedstawiając swoją sytuację rodzinną i materialną powodowie T. K. i B. K. wskazali, iż są małżeństwem, posiadają na utrzymaniu dwóch synów, w tym jednego małoletniego. Oprócz udziału w 1/3 domu typu bliźniak o pow. 180 m² na działce o pow. 3,5 a. nie posiadają żadnego innego majątku, a dochody miesięczne rodziny stanowi wynagrodzenie za pracę powoda w kwocie 4.500 zł netto. Jako wydatki wskazali koszty utrzymania mieszkania – 1.600 zł, koszty wyżywienia i utrzymania rodziny – ok. 2.300 zł oraz koszty leków i rehabilitacji powoda po przebytych udarze mózgu – ok. 400 zł, razem 4.300 zł miesięcznie. Z kolei powodowa Spółka wskazała, iż w 2011 r. poniosła stratę w kwocie 15.152,63 zł i obecnie nie posiada środków na poniesienie kosztów niniejszego postępowania. Uzupełniając wniosek na zarządzenie Sądu powodowie przedłożyli dokumenty, z których wynika że powód T. K. osiągnął w 2011 r. dochód z prowadzonej działalności gospodarczej w kwocie 406.675,59 zł, a ze stosunku pracy dochód w kwocie 49.950,87 zł, (przychód w kwocie 5.155.093,74 zł - koszty uzyskania przychodu 4.748.418,15 zł), przy czym od dnia 1 sierpnia 2011 r. nie jest pracownikiem firmy (...) sp. z o.o., zaś powódka B. K. uzyskała w 2011 r. ze stosunku pracy dochód w kwocie 28.665 zł, a od 31 października 2012 r. uznana jest za osobę bezrobotną. Oboje powodowie nie figurują w Urzędzie Miasta K., Wydziale Ewidencji (...) i (...) jako właściciele pojazdów. Ponadto na dzień 30 listopada 2012 r. stan kasy spółki (...) sp. z o.o. w K. wynosi „0”, stan środków na rachunkach bankowych 1.416,31 zł a wartość środków trwałych 400.852,71 złotych.

Powyższe ustalenia stanowiły podstawę uznania przez Sąd Okręgowy wniosków powodów o zwolnienie od kosztów sądowych za bezpodstawne. Sąd zauważył, że kosztami sądowymi jakie w niniejszej sprawie obecnie powodowie są obowiązani ponieść to wpis sądowy, który w przypadku powodów T. K. i B. K. wynosi po 900 zł, zaś w przypadku strony powodowej – (...) sp. z o.o. – 4.200 zł. Jeśli chodzi o powoda T. K., to w 2011 r. osiągnął on znaczny dochód w łącznej kwocie ponad 455.000 zł, czyli blisko 37.916 zł miesięcznie. Jego sytuacja zatem znacząco na korzyść odbiega od przeciętnej. Na ocenę Sądu wpłynęło także nieprzedstawienie przez powoda, pomimo wezwania, szeregu dokumentów, w tym co do ewentualnie posiadanych oszczędności, z czego Sąd wyciągnął negatywne wnioski. Ponadto kwota jaką na obecnym etapie postępowania jest obowiązany uiścić powód na rzecz Skarbu Państwa wynosi zaledwie

900 zł, co nie przewyższa jednomiesięcznych dochodów powoda. Podobnie Sąd ocenił sytuację majątkową powódki B. K., która jest żoną powoda T. K., a mąż ma obowiązek pomocy wobec żony także w zakresie prowadzenia przez nią procesów sądowych.

Odnosnie sytuacji majątkowej powodowej Spółki, Sąd Okręgowy wskazał, że jakkolwiek wykazywała ona w 2011 r. w swojej działalności gospodarczej stratę w kwocie ponad 15.000 zł, a obecnie na jej rachunku bankowym pozostaje kwota ok. 1.400 zł, to jednak w dniu 19 listopada 2012 r., a więc po wniesieniu pozwu, miała zgromadzone na rachunku bankowym środki w kwocie 25.480,36 zł. Co prawda, znaczna część z tej kwoty, bo 24.000 zł, została w dniu następnym rozdysponowana na rzecz spółki (...), tytułem zwrotu pożyczki, jednakże należy mieć na względzie to, że strona powodowa nie może traktować kosztów postępowania w sposób drugorzędny, jako wydatki, które można zaspokoić w ostatniej kolejności i tylko w sytuacji, gdy stronie pozostają wolne środki po opłaceniu innych wydatków. Dlatego też spłata przedmiotowej pożyczki tytułem zaciągniętych zobowiązań nie zwalnia od zadośćuczynienia obowiązkowi fiskalnemu w stosunku do Skarbu Państwa, bowiem należności sądowe winny być traktowane równorzędnie z innymi zobowiązaniami wobec innych podmiotów. Skoro w niniejszej sprawie powodowie nie wykazali spełnienia przesłanek ustawowych do zwolnienia z kosztów sądowych, zgodnie z art. 102 ust. 1 i art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005r., o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 z póź. zm.) ich wnioski w tym zakresie oddalono.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżyła zażaleniem pozwana Spółka (...) sp. z o.o., która wnosila o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki (...) sp. z o.o. kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie Wydział I Cywilny do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu postanowieniu powódka zarzuciła naruszenie przepisu prawa procesowego, które miało wpływ na teść postanowienia, w postaci naruszenia przepisu art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 z póź. zm.), poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, a w konsekwencji odmowę zwolnienia powódki od ponoszenia kosztów sądowych.

W uzasadnieniu zażalenia skarżąca zarzuciła, że aktualnie Spółka nie posiada na koncie bankowym żadnych środków, którymi mogłaby dysponować w celu pokrycia kosztów sądowych w wysokości 4.200 zł. Znajdujące się w dniu 19 listopada 2012 r. na rachunku bankowym Spółki środki w wysokości 25.480,36 zł były przeznaczone na spłatę bieżących zadłużeń powódki względem kontrahentów a konieczność zwrotu pożyczki na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. pogorszyła stan finansowy powódki, co uniemożliwia ponoszenie dodatkowych kosztów. Terminowe wypełnianie zaciągniętych zobowiązań jest obowiązkiem powódki, którego niedotrzymanie mogłoby narazić ją na utratę zaufania ze strony kontrahentów, jak również skutkowałoby koniecznością zapłaty odsetek za zwłokę. Ponadto, w roku 2011 powódka poniosła stratę związaną z prowadzoną działalnością gospodarczą a stan ten nie uległ zmianie do chwili obecnej i powódka nie osiąga aktualnie żadnych korzyści w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Powody, dla których Sąd I instancji odmówił uwzględnienia wniosku powodowej Spółki o zwolnienie od kosztów sądowych zostały jednoznacznie wskazane w uzasadnieniu i sprowadzały się do przyjęcia, że wnioskodawca nie podolał ciężącemu na nim obowiązkowi wykazania braku środków na pokrycie kosztów sądowych. Ocena ta jest trafna i zasługuje na aprobatę. Stanowiący podstawę rozstrzygnięcia art. 103 ustawy stanowi, że Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Posłużenie się przez ustawodawcę zwrotem „wykaże” bez wątplenia wskazuje, że osoba prawna, wnioskująca o udzielenie zwolnienia od kosztów sądowych, obowiązana jest udowodnić brak środków na pokrycie kosztów sądowych w ogólności bądź w części. Wymogu tego nie spełnia powołanie się na okoliczności faktyczne bez ich poparcia dokumentacją ani

tym bardziej złożenie samego oświadczenia o możliwościach majątkowych strony. Dotyczy to także przedstawienia dokumentacji nie obrazującej aktualnego stanu finansów wnioskodawcy lecz dotyczącej okresu wcześniejszego, a niewątpliwie rachunek zysków i strat za rok 2011 nie obrazuje możliwości uiszczenia opłaty pod koniec roku 2012. Skoro ustawodawca uzależnia przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych od wykazania braku dostatecznych środków, wnioskodawca winien przedłożyć taką dokumentację, na podstawie której Sąd orzekający będzie mógł dokonać ustaleń co do stanu majątkowego wnioskodawcy i oceny podnoszonych przez niego twierdzeń.

Jednocześnie brak wskazania w art. 103 u.k.s.c. sposobu wykazania przez osobę prawną podstaw, na których opiera ona swój wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, nakłada na sąd obowiązek żądania od osoby prawnej odpowiednich dowodów. Rodzaj tych dowodów zależy od rodzaju i charakteru osoby prawnej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów oraz od konkretnej sytuacji danej osoby prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 listopada 1976 r., I CZ 96/76, OSP 1977, Nr 10, poz. 165). Podkreślenia wymaga, że Sąd I instancji wzywał stronę pozwaną do przedłożenia stosownych dokumentów obrazujących sytuację majątkową spółki, a wezwanie to miało oparcie w treści art. 109 ust. 1 u.k.s.c. Przedstawiona przez stronę powodową lista operacji bankowych w okresie ostatnich trzech miesięcy pozwoliła Sądowi ustalić, że skarżąca dysponowała środkami pieniężnymi umożliwiającymi jej poniesienie opłaty sądowej w wysokości 4.200 zł. Środki te jednak Spółka przeznaczyła na inne cele.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji trafnie ocenił sytuację finansową skarżącej. Na aprobatę zasługuje stanowisko, że o zdolności do ponoszenia kosztów sądowych przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą nie decyduje ostateczny wynik finansowy, ale poziom przychodu, stanowiący punkt wyjścia do rozliczeń wszelkich zobowiązań, zarówno prywatno jak i publicznoprawnych. Uwzględnienie zobowiązań wobec kontrahentów skarżącego w nieuzasadniony sposób stawiałoby Skarb Państwa na poślednim miejscu wśród wierzycieli wnioskodawcy. Skoro w chwili powstania obowiązku fiskalnego związanego z koniecznością uiszczenia opłaty od pozwu, wedle prawidłowej oceny Sądu I instancji powódka dysponowała środkami na poniesienie kosztów, związanych z należną opłatą sądową, w chwili obecnej nie może ona wywodzić twierdzeń o braku środków na pokrycie tych kosztów.

Należy uznać, że przeznaczenie środków na pokrycie opłaty od pozwu zależy od woli powódki i sposobu gospodarowania przezeń środkami pieniężnymi, dlatego zaskarżone postanowienie nie tamuje jej prawa do sądu.

Z tej przyczyny brak jest podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia w kierunku postulowanym przez skarżącą.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji na mocy art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.